

afdeling
Maatschappelijk beleid

steller
M.H. Haring en Y. Benschop

gouda
26 maart 2024

dossiernummer
7444

telefoon
06 48135484

onderwerp

Tekort op de BUIG 2023: Instemmen met verklaring college aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2023

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten:

1. In te stemmen met de verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2023 van het college.

Toelichting

In oktober 2023 heeft het college besloten een vangnetuitkering Participatiewet 2023 aan te vragen vanwege het verwachte tekort op het BUIG budget; dit is het budget voor het bekostigen van de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies.

Het definitieve tekort op de BUIG 2023 bedraagt € 2.762.719 (10,1%). Er kan een vangnetuitkering worden aangevraagd ter hoogte van € 355.159; het grootste deel van het tekort nl. € 2.407.560 is voor eigen risico en rekening van de gemeente.

Gemeenten moeten eventuele tekorten op de BUIG in principe zelf opvangen. Voor grote(re) tekorten op het BUIG budget kunnen gemeenten financiële compensatie aanvragen via de zogenaamde vangnetuitkering Participatiewet cf. artikel 74 van de Participatiewet. Hierbij geldt een eigen risico, een getrapte vergoeding en er worden voorwaarden gesteld aan de toewijzing van de vangnetuitkering. De gemeente Gouda komt voor 2023 in aanmerking voor het aanvragen van een zogenaamde vangnetuitkering Participatiewet ter hoogte van € 355.159. De rest van het tekort is voor eigen rekening van de gemeente. Het college moet in het aanvraagformulier aangeven wat de oorzaken van het tekort zijn en verklaren welke maatregelen zijn genomen om het tekort te reduceren.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

In artikel 10 lid 1, onderdeel d, Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier. Het ingevulde aanvraagformulier is bij dit voorstel bijgevoegd (bijlage 1). De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op het treffen van de maatregelen. De instemming heeft geen betrekking op de inhoudelijke aspecten van de getroffen maatregelen.

2 Argumenten

2.1 Met deze verklaring geeft de gemeente Gouda invulling aan de voorwaarden voor het aanvragen van een vangnetuitkering Participatiewet

Het college meent te voldoen aan de financiële en procedurele voorwaarden zoals bedoeld in art. 74 van de Participatiewet en art.10 van het Besluit Participatiewet om over 2023 in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering.

De gemeenteraad is op diverse momenten in de PenC cyclus 2023, te weten bij de 1^e en 2de berap 2023/begroting en bij de actualisatie (septembercirculaire) geïnformeerd over het

verwachte tekort op de BUIG. In oktober 2023 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd met een raadsmemo met een uitgebreide analyse van de oorzaken van het tekort en een beschrijving van de genomen maatregelen met de verwachte effecten op het tekort op de BUIG. In voorliggende verklaring (bijlage 1) is hiervan een samenvatting opgenomen en verantwoordt het college zich over de gerealiseerde effecten van de maatregelen in 2023.

2.2 Dit voorstel komt tegemoet aan de voorwaarde om de gemeenteraad te vragen om instemming met de juistheid van de verklaring van het college

In artikel 10 lid 1, onderdeel d, Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft *geen* betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel uitspreekt over de maatregelen van het college. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

Door in te stemmen met de verklaring bevestigt de gemeenteraad dat het college:

- voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
- voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
- voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen, voor zover door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief beschreven en inzichtelijk gemaakt.

3 Kanttekeningen

Een aanvraag vangnetuitkering Participatiewet wordt wel of niet gehonoreerd en in principe niet gedeeltelijk (alleen bij geconstateerde onregelmatigheden). De verwachting is dat de aanvraag voldoet aan de voorwaarden en dat de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet de aanvraag honoreert.

4 Juridische- / financiële gevolgen

Juridische gevolgen

Op grond van artikel 74 van de Participatiewet kan op verzoek van het college een vangnetuitkering worden verleend indien de verstrekte uitkering op grond van artikel 69 van de Participatiewet onvoldoende dekking biedt.

De Vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het budget als bedoeld in artikel 69 van de Participatiewet. Het college kan tot uiterlijk 15 augustus 2024 (fatale termijn) het verzoek tot een Vangnetuitkering over 2023 indienen. Dit kan door het indienen van het door de ministerie van SZW beschikbaar gestelde ingevulde aanvraagformulier via de website van de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet.

De minister van voor Armoedebelid, Participatie en Pensioenen beslist eind 2024 over het wel of niet toekennen van een Vangnetuitkering.

Financiële gevolgen

Over 2023 heeft de gemeente Gouda een tekort op het BUIG budget van € 2.762.719. Dit is een tekort van 10,1% ten opzichte van het definitieve BUIG budget 2023 van € 27.365.358.

Het is voor het eerst sinds jaren dat de gemeente een dergelijk groot tekort op de BUIG heeft. In de periode van 2018 tot en met 2021 was jaarlijks steeds sprake van een positief resultaat op de BUIG (zie raadsmemo van 24 oktober 2023).

In 2022 was het resultaat negatief, te weten - € 1,1 miljoen; dit was lager dan de eigen risicogrens van 7,5% van het toegekende budget en kwam daarmee volledig voor eigen rekening van de gemeente.

Het tekort voor 2023 werd in de loop van 2023 voorzien en daartoe heeft het college heeft op 24 oktober 2023 besloten een vangnetuitkering aan te vragen en de gemeenteraad te informeren over de genomen maatregelen met een raadsmemo op 24 oktober 2023. Dit raadsmemo beschreef de oorzaken van het tekort en de maatregelen die het college genomen had om het tekort te reduceren.

Een belangrijke oorzaak voor het tekort is in de beleving van het college gelegen in het verdeelmodel 2023. Het verdeelmodel op basis waarvan het BUIG macrobudget over gemeenten wordt verdeeld. Dit model kent in 2023 gebreken, die specifiek voor de gemeente Gouda leiden tot een onevenredige uitkomst met onevenredig nadelige gevolgen. Het college heeft dit kenbaar gemaakt aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en bezwaar aangetekend tegen het definitieve BUIG budget 2023. De bezwaarprocedure loopt nog.

Voor 2023 is de getrapte vergoeding vanuit de Vangnetuitkering als volgt:

Verwachte omvang vangnetuitkering Participatiewet 2023

2023	Tekort	Verwachte omvang vangnetuitkering Pw	Getrapte vergoeding
Totaal tekort BUIG-budget	€ 2.762.719	€ 355.159	
Tekortdeel < 7,5%	€ 2.052.402	€ 0	100% eigen risico
Tekortdeel 7,5%-12,5%	€ 710.318	€ 355.159	50% eigen risico
Tekortdeel > 12,5%	€ 0	€ 0	0% eigen risico

De aan te vragen vangnetuitkering bedraagt € 355.159. Het eigen risico bedraagt € 2.407.560.

Relatie met de PenC documenten

In de 1^e en 2^e berap 2023/begroting en bij de actualisatie (septembercirculaire) is melding gemaakt van een verwacht tekort op de BUIG in 2023.

De vangnetuitkering wordt verantwoord in het jaar waarop deze betrekking heeft, derhalve in de jaarstukken 2023.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Dit voorstel heeft geen personele of organisatorische gevolgen en geen specifieke gevolgen voor de duurzaamheid of de positie van mensen met een beperking.

6 Communicatie / interactiviteit

Na instemming door de gemeenteraad kan de aanvraag bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet van het Ministerie van SZW worden ingediend namens het college van burgemeester en wethouders, ondertekend door de burgemeester en de secretaris.

De instemming van de gemeenteraad dient te worden ondertekend door de griffier en de voorzitter van de gemeenteraad.

Bijlagen

1. Aanvraagformulier vangnetuitkering Participatiewet 2023 (basisverzoek)
2. VNG Checklist voor gemeenteraden bij de aanvraag om een vangnetuitkering

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve

